

Gülizâr Makamı Seyri

İstanbul Belediyesi Konservatuvarı (Darül-Elhan) Türk Musikisi Talebe Cemiyeti

Ahmet Şefik Gürmeriç

Usûlü : S o f y a n

[1904 - 1967]

Gülizâr Makamı

Gülizâr makamına bâzen Gülizâr, bâzen de Hüseyni Gülizâr makamı denir. İki çeşit Gülizâr makamı vardır:

1) Basit Gülizâr Makamı: Her bakımdan Hüseyni ve Muhayyer makamına benzer. Yalnız Hüseyni makamının inici şeklindedir. Dolayısıyla seyir bakımından ayrılır. İncilik bakımından Muhayyer makamına benzese de, Muhayyer makamından farkı, Gülizâr makamının birinci mertebede yarım kararını yine Hüseyni perdesi üzerinde yapması ve Muhayyer perdesi üzerinde pek belli kalışlar yapmamasıdır. Bu duruma göre Gülizâr makamının birinci mertebe güçlüsü, Hüseyni perdesidir. Ayrıca Basit Gülizâr makamı, genellikle Muhayyer makamı kadar tiz seslere çıkmaz. En fazla tiz Çargâh perdesine kadar çıkar.

Özetle: Basit Gülizâr makamı, Hüseyni ve Muhayyer makamları arasında bir makamdır. Hüseyni makamı ile olan yakın ilişkisi sebebiyle basit makamlar arasında ayrıca sıra numarası verilmemiştir. Asma kararlar Hüseyni makamı gibidir. Genişlemesi ise karar perdesi üzerindeki Hüseyni beşlisinin tiz durak üzerine simetrik olarak göçürülmesiyle yapılır.

2) -Mürekkab Gülizâr Makamı (Bileşik Gülizâr Makamı): İnci Hüseyni makamı dizisine zaman zaman inici Karcıgar dizisinin katılmasından meydana gelmiş bir makamdır ki, Mürekkeb (Bileşik) Makamlar bölümünde incelenecektir.

Kaynak : Türk Musikisi Nazariyatı ve Usûlleri-Kudüm Velvelleri / İsmail Hakkı ÖZKAN [1941- 2010]

Ahmet Şefik Gürmeriç

[1904 - 30.04.1967]

Balkanlar'da bugün Bulgaristan sınırları içerisinde yer alan Cisir-i Mustafapaşa'da doğmuş olan Türk müzisyeni ve nazariyat öğretmenidir. İstanbul'da kâlpden 63 yaşında vefat etmiştir. Diyarbakir'li Edip efendi'nin torunu ve 1914'de Çanakkale'de şehit olan Ahmed Nedim Efendi'nin oğludur. Annesi, Rifat Ağa'nın kızı İsmet hanım'dır. Bir kız kardeşi vardır. Edirne'ye göçen ailesinin yanında, yetim olarak ve darlık içinde 1923'te Edirne Muallim mektebi'ni bitirmiştir. 6 yıl Edirne Kurtuluş ilkokulu'nda mecbûri hizmetini yapmıştır. 1929'da İstanbul Konservatuvarı'na girmiş, Leyla Saz' ın kızı Nezihe hanım, Cemal Reşit Rey ve Ferdi Von Statser'den piyano, rey ve manas'tan armoni öğrenmiş, Viyana ve Prag'a gitmiştir.

Osmanlıca ve Fransızca bilen Gürmeriç, piyasada çalışmış, piyano ile Türk musikisi icra etmiştir. Tepebaşı belediye ve Maksim gazinolarında revüler için müzik aranjanları yapmıştır. 1949'da piyasayı bırakarak İstanbul Konservatuvarı'na Türk musikisi nazariyatı öğretmeni olmuştur. Pek çok talebeye Arel nazariyatını öğretmek bakımından önemli hizmeti olmuştur. (Laika Karabey'in yerine nazariyat dersine getirilmiştir). 1961'de konservatuvar'dan mezun talebesi olan Süheyla Gürmeriç'le evlenmiş, 1964'te İsmet adındaki kızı doğmuştur.

Basılmamış eserler:

'Makamlar, Usûller, Türk musikisi'nde Beste Analizleri',

'Armoni Notları',

'Türk Musikisi Hayatı ve Hâtıraları'

Bunların bir kısmı teksir edilmiştir. Son yılında TRT Repertuar kurulu'nda çalışmıştır. Bazı eserleri çok seslendirilmiştir. Bazılarının güfteleri kendisine ait olmak üzere, 9 adet şarkısı vardır.

S o f y a n Usûlü

*) Dört zamanlıdır.

*) İki tane iki (2 +2 = 4) zamanın veya iki Nim Sofyan'ın birleşmesinden meydana gelmiştir.

*) 4/8'lik ve 4/4'lük iki mertebesi varsa da, 4/4'lük ikinci mertebe daha çok kullanılmıştır.

*) Pışrevlerde, İlâhîlerde, şarkılarda, türkülerde, oyun havalarında, kısaca özel usul mecburiyeti olmayan hemen her formda kullanılmıştır

Sofyan D a r b Usûlü

1 . Darb :

(Dü-Üm) / [2 Zamanlı ve Kuvvetli]

2 . Darb :

(Te) / [1 Zamanlı ve Yarı Kuvvetli]

3 . Darb :

(Ke) / [1 Zamanlı ve Zayıf]